

Opinia Komitetu Regionów „Rozwijanie kompetencji na miarę xxi wieku: Plan europejskiej współpracy w zakresie szkół”

(2009/C 76/12)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że najważniejszym celem działań wykraczających poza ramy krajowe musi być stworzenie europejskiej wartości dodanej. Z tego względu Komitet przyłącza się do wniosku Komisji o lepsze wykorzystanie różnorodności systemów szkolnictwa w Europie, opierających się na wspólnych wartościach i dysponujących znaczną liczbą innowacyjnych i doskonałych procedur.
- Przypomina, że nadal należy uwzględnić występujący w poszczególnych państwach członkowskich stan decentralizacji. W wielu państwach członkowskich odpowiedzialność za szkolnictwo spoczywa na władzach lokalnych i regionalnych. Z tego względu istotna jest dobra współpraca polityczna i administracyjna między wszystkimi szczeblami administracji. Największe usprawnienia w dziedzinie szkolnictwa uda się osiągnąć, jeżeli władze lokalne i regionalne będą aktywnymi partnerami w tym procesie i przejmą odpowiedzialność za oświatę na swym obszarze.
- Sądzi, że nie należy zapominać, że proces edukacji nie odbywa się tylko w szkole, ale również w jednostkach przedszkolnych oraz w codziennym życiu poza szkołą, np. w rodzinie, w trakcie spędzania czasu wolnego z rówieśnikami, w cyberprzestrzeni czy za pośrednictwem mediów. Podmioty właściwe do spraw edukacji czy młodzieży powinny dążyć do postrzegania powierzonych im młodych ludzi w kontekście całości ich sytuacji życiowej i w rezultacie do włączenia, w miarę możliwości, do swoich rozważań kwestii pozaszkolnych procesów kształcenia i ich wpływu na nauczanie szkolne i edukację nieformalną.
- Stwierdza, że w całej Europie oferta przedszkolna jest w znacznej mierze finansowana przez władze lokalne i regionalne i jest od wielu lat, w zakresie ich możliwości, stale poszerzana i poprawiana. Jednakże wiele projektów można było i będzie można rozpocząć jedynie przy wsparciu ze strony europejskich środków przeznaczonych na realizację programów, na przykład wspieranie wielojęzyczności małych dzieci, w szczególności w regionach przygranicznych. Komitet uważa, że w takich przypadkach środki wspierające Unii Europejskiej muszą zapewniać większą ciągłość, aby zapobiec rezygnacji po kilku latach z dobrych projektów oraz utracie zdobytych doświadczeń ze względu na brak środków. Kontynuacja tych projektów wymaga przewidzenia wsparcia finansowego ze strony UE.
- Ma w tym kontekście nadzieję, że nowy program *Comenius Regio* zapewni władzom lokalnym i regionalnym większe możliwości podejmowania decyzji dotyczących priorytetów w zakresie udzielania wsparcia projektom.
- Oferuje Komisji swoje wsparcie w proponowanej przez nią współpracy. Jeszcze raz podkreśla, że współpraca powinna polegać przede wszystkim na bezpośredniej wymianie doświadczeń między organami na szczeblach państw członkowskich, odpowiedzialnymi za kształtowanie polityki edukacyjnej.

Sprawozdawca: Helma KUHN-THEIS (DE/PPE), członek parlamentu kraju związkowego Saara

Dokument źródłowy

„Rozwijanie kompetencji na miarę XXI wieku: plan europejskiej współpracy w zakresie szkół”

COM (2008) 425 wersja ostateczna

ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji Europejskiej pt.: „Rozwijanie kompetencji na miarę XXI wieku”. Określa się w nim zasadnicze wyzwania stojące przed europejskimi systemami szkolnictwa. Komitet w znacznej mierze zgadza się z przedstawioną przez Komisję analizą problemów i wyciągniętymi z niej wnioskami. W szczególności Komitet popiera w pełni stanowisko Komisji, że konieczne jest uznanie inwestycji w młodzież, przede wszystkim w dziedzinie edukacji, za najważniejszy z priorytetów.

2. Uważa w tym kontekście, że znaczną pomocą byłoby podjęcie przez Komisję próby oszacowania wielkości zaangażowania finansowego ze strony władz lokalnych i regionalnych, które wynika z realizacji jej propozycji.

3. Uważa, że wiele działań, podjętych nie tylko przez państwa członkowskie, ale również przez organy lokalne i regionalne, ukierunkowanych jest na rozwiązanie problemów, na które Komisja zwróciła uwagę. Z tego względu Komitet ubolewa, że w swojej analizie Komisja nie uwzględniła wkładu, który do rozwiązania wskazanych problemów wnoszą władze lokalne i regionalne, dzięki swoim wielorakim kompetencjom w sektorze szkolnictwa, jak również dzięki dokładnej znajomości sytuacji lokalnej i regionalnej oraz tego, że będą one nadal wносиły wkład finansowy i specjalistyczną wiedzę.

4. Jednakże z drugiej strony dostrzega potrzebę podjęcia dalszych działań, ze względu na kluczowe znaczenie edukacji dla rozwoju gospodarczego i dobrobytu w Europie, jak również ze względu na ogromne znaczenie edukacji dla uczenia się przez całe życie. Z tego względu popiera propozycję zacieśnienia współpracy europejskiej w dziedzinie oświaty.

5. Jednocześnie podkreśla, że najważniejszym celem działań wykraczających poza ramy krajowe musi być stworzenie europejskiej wartości dodanej. Z tego względu Komitet przyłącza się do wniosku Komisji o lepsze wykorzystanie różnorodności systemów szkolnictwa w Europie, opierających się na wspólnych wartościach i dysponujących znaczną liczbą innowacyjnych i doskonałych procedur. Odnosi się to w szczególności do popieranego przez Komisję podejścia, zgodnie z którym jednostki odpowiedzialne za kształt i treść programów edukacyjnych, zarówno na szczeblu lokalnym i regionalnym, jak i krajowym, należy wspierać poprzez wymianę wzorcowych rozwiązań.

6. Przypomina, że nadal należy uwzględniać występujący w poszczególnych państwach członkowskich stan decentralizacji. W wielu państwach członkowskich odpowiedzialność za szkolnictwo spoczywa na władzach lokalnych i regionalnych. Z tego względu istotna jest dobra współpraca polityczna i administra-

cyjna między wszystkimi szczeblami administracji, jak i opracowanie wspólnej polityki w tym obszarze. Największe usprawnienia w dziedzinie szkolnictwa uda się osiągnąć, jeżeli władze lokalne i regionalne będą aktywnymi partnerami w tym procesie i przejmą odpowiedzialność za oświatę na swym obszarze.

7. Uważa, że ograniczenie treści komunikatu do struktury współpracy europejskiej w zakresie szkolnictwa było posunięciem uzasadnionym i praktycznym. Jednakże nie należy zapominać, że proces edukacji nie odbywa się tylko w szkole, ale również w jednostkach przedszkolnych oraz w codziennym życiu poza szkołą, np. w rodzinie, w trakcie spędzania czasu wolnego z rówieśnikami, w cyberprzestrzeni, czy za pośrednictwem mediów. Podmioty właściwe do spraw edukacji bądź do spraw młodzieży powinny dążyć do postrzegania powierzonych im młodych ludzi w kontekście całości ich sytuacji życiowej i w rezultacie do włączenia, w miarę możliwości, do swoich rozważań kwestii pozaszkolnych procesów kształcenia i ich wpływu na nauczanie szkolne i edukację nieformalną.

W odniesieniu do zagadnienia „Kompetencje” (punkt 2)

8. Zwraca uwagę na spostrzeżenie Komisji, że nabywanie kompetencji w istotny sposób uzależnione jest od samych uczących się, „poprzez krytyczną refleksję nad celami kształcenia, opanowanie procesu uczenia się poprzez samodyscyplinę, pracę indywidualną i grupową, poszukiwanie, gdy to niezbędne, informacji i wsparcia oraz korzystanie z możliwości oferowanych przez technologie informacyjno-komunikacyjne” (zob. punkt 2.3). Szczególnie w społeczeństwie, w którym zdolność uczenia się przez całe życie staje się coraz ważniejsza, „nauka uczenia się” oraz samodzielna nauka są bezwzględnie konieczne i muszą być promowane jako najważniejsze umiejętności.

9. Z tego względu uważa za istotne, aby szkoły dysponowały kluczową koncepcją edukacji, co umożliwi uczniom zrozumienie, w jaki sposób przygotowuje się zajęcia, w których uczestniczą, oraz czego się od nich oczekuje. Edukacja dzieci i młodzieży powinna charakteryzować się pozytywnymi oczekiwaniami, akceptacją, pobudzaniem oraz ukierunkowaniem.

10. Zgadza się z opinią, że reformy programów nauczania powinny opierać się na kompleksowym i nastawionym na umiejętności podejściu „pełnego zaangażowania nauczycieli, uczących się i innych uczestników procesu” (punkt 2.5), a w szczególności osób odpowiedzialnych za wychowanie dzieci. Od systemu szkolnictwa należy wiele wymagać, trzeba przy tym jednak mieć świadomość, że choć szkoła może wiele zdziałać, w znacznej mierze uzależniona jest ona od uwarunkowań społecznych. Dwa przykłady mogą to dobrze obrazować: wysiłki szkół przynoszą lepsze rezultaty, jeżeli już w rodzinie oraz w żłobku

i przedszkolu wykształcono pozytywne nastawienie do nauki. W końcowym okresie edukacji szkolnej sygnały płynące z gospodarki i rynku pracy również mają duże znaczenie dla motywacji młodzieży do nauki. Ponadto, szkoła powinna ze swojej strony wspierać nową kulturę obywatelstwa poprzez:

- budowanie lokalnej sieci edukacyjnej, która zgodnie z zasadą pomocniczości uzna wkład w edukację i kształcenie ze strony formalnych i nieformalnych placówek edukacyjnych;
- związki z dobrami kultury, tradycją oraz dziedzictwem naukowym i gospodarczym samorządu lokalnego;
- opracowanie projektu edukacyjnego i kształceniowego wspólnie z rodzinami, uznając odrębność ról oraz różnice, ale uściślając prawa i obowiązki.

11. Podobnie jak Komisja, uważa, że głównym zadaniem szkoły jest wspieranie umiejętności czytania. Niektóre strategie wsparcia przedstawione przez Komisję, w szczególności odnoszące się do otoczenia szkoły, są typowymi zadaniami jednostek samorządu terytorialnego, jak na przykład wspieranie alfabetyzacji rodzin i poprawa infrastruktury sprzyjającej czytaniu. Ważnym czynnikiem, decydującym o wykształceniu pozytywnego nastawienia do matematyki, informatyki, nauk przyrodniczych i techniki jest również wyposażenie szkół, mediów i jednostek wypoczynkowych, finansowane w znacznej mierze przez samorządy terytorialne.

12. Podkreśla, że obok nabywania umiejętności czytania i pisania duże znaczenie ma rozwijanie w szkole kompetencji w zakresie TIK (tzw. *e-literacy*). Pozwoli to przygotować dzieci i młodzież w możliwie najlepszy sposób do samodzielnego życia i umożliwi im przyswojenie sobie nowoczesnych technologii informatycznych, tak aby mogły tworzyć wartość dodaną z korzyścią zarówno dla ich własnego rozwoju, jak i dla rozwoju społeczeństwa.

13. Zgadza się z opinią Komisji w zakresie znaczenia indywidualnych metod uczenia się oraz intencji, z jakimi dokonywana jest ocena. Konieczne jest stosowanie oceniania kształtującego, a więc zorientowanego na przyszłość, służącego skuteczniejszemu i bardziej spersonalizowanemu planowaniu dalszej nauki. Jednakże często stosuje się ocenianie podsumowujące, a więc końcowe, i często służy ono jedynie dokonaniu podziału uczniów. W tym kontekście Komitet dostrzega ogromną potrzebę poprawy w dziedzinie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, do czego można wykorzystać europejskie programy rozpowszechniania nowych odkryć, szczególnie jeśli dzięki temu wzbogaca się edukację i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli.

14. Uważa, że znajdujące się w trzecim tiret podsumowania sformułowanie „przyjęcie kompleksowego podejścia do rozwijania kompetencji, obejmującego programy nauczania, pomoce naukowe, doskonalenie nauczycieli [...]” za niefortunne, ponieważ brakuje doprecyzowania, że w tym przypadku celem nie jest podejście zharmonizowane w skali europejskiej, lecz pobudzenie do działania państw członkowskich i ich jednostek odpowiedzialnych za edukację.

15. Uważa, że kształcenie w zakresie kultury przedsiębiorczości i rozwijanie postaw przedsiębiorczych pozostaje w ścisłym związku ze wspomnianą już wyżej zasadą, zgodnie z którą należy wspierać rozwój samodzielnych indywidualności, które byłyby gotowe podejmować inicjatywę, i to nie tylko w dziedzinie gospodarki, ale również w dziedzinie zaangażowania obywatelskiego poprzez przejęcie odpowiedzialności za społeczeństwo. Szkoła powinna zatem prowadzić nauczanie wysokiej jakości dla wszystkich uczniów (rozdział 3), odgrywając rolę wspólnoty edukacyjnej pod względem poznawczym, kulturalnym i społecznym, rozwijając edukację ukierunkowaną na wiedzę, a także świadomość obywatelską. Ponadto w tym kontekście ważna jest ścisła współpraca z lokalnym i regionalnym światem pracy.

W odniesieniu do wysokiej jakości nauki dla każdego ucznia (punkt 3)

16. W pełni popiera wezwanie Komisji do zapewnienia lepszej oferty edukacyjnej dla dzieci w wieku przedszkolnym. Komitet zdecydowanie popiera sformułowanie, że „poprawa oferty kształcenia przedszkolnego i rozszerzenie dostępu do niej mogą stać się najważniejszym wkładem [...] w zapewnienie wszystkim lepszych możliwości oraz osiągnięcie celów strategii lizbońskiej”. W żłobkach i przedszkolach kładzie się istotne podwaliny pod późniejsze sukcesy w nauce w trakcie całej edukacji szkolnej. Odnosi się to nie tylko do dzieci znajdujących się w gorszym położeniu — dobra edukacja w żłobku i przedszkolu przynosi korzyści wszystkim. Uczęszczanie dzieci do placówek przedszkolnych stanowi bowiem dla nich pierwszą okazję do kontaktu z wiedzą, gdyż takie placówki prowadzą działania społeczno-wychowawcze, które już od pierwszych lat życia kładą podwaliny pod kształtowanie pozytywnych postaw w zakresie zachowań społecznych, zaangażowania, uczenia się, udziału rodzin w kształceniu dzieci. Innowacyjne metody dydaktyczne, jakie często są stosowane w placówkach przedszkolnych, mogą z powodzeniem zostać rozwinięte na późniejszych etapach kształcenia. Jednakże Komitet przezornie zwraca uwagę na to, że nawet optymalny kształt okresu przedszkolnego nie zwalnia nauczycieli biorących udział w dalszych etapach kształcenia z odpowiedzialności za podtrzymywanie i rozwijanie u swoich uczniów radości odkrywania i chęci do nauki.

17. Stwierdza, że w całej Europie oferta przedszkolna jest w znacznej mierze finansowana przez władze lokalne i regionalne i jest od wielu lat, w zakresie ich możliwości, stale poszerzana i poprawiana. Jednakże wiele projektów można było i będzie można rozpocząć jedynie przy wsparciu ze strony europejskich środków przeznaczonych na realizację programów, na przykład wspieranie wielojęzyczności małych dzieci, w szczególności w regionach przygranicznych. Komitet uważa, że w takich przypadkach środki wspierające Unii Europejskiej muszą zapewniać większą ciągłość, aby zapobiec rezygnacji po kilku latach z dobrych projektów oraz utracie zdobytych doświadczeń ze względu na brak środków. Kontynuacja tych projektów wymaga przewidzenia wsparcia finansowego ze strony UE.

18. Ma w tym kontekście nadzieję, że nowy program *Comeenius Regio* zapewni władzom lokalnym i regionalnym większe możliwości podejmowania decyzji dotyczących priorytetów w zakresie udzielania wsparcia projektom.

19. Podpisuje się pod wezwaniem Komisji do zapewnienia większej sprawiedliwości w systemie kształcenia, jednakże nie może poprzeć jej częściowo zbyt mało zróżnicowanych wypowiedzi dotyczących różnic między rozwiązaniami stosowanymi w poszczególnych państwach członkowskich. Dotyczy to na przykład kwestii, w jakim wieku dzieci są kierowane do szkół, w których edukacja prowadzi do uzyskania różnych jakościowo dyplomów. Z analizy przygotowanej w 2007 r. przez firmę McKinsey⁽¹⁾ wynika, że dla odniesienia sukcesu edukacyjnego o wiele ważniejsza jest struktura zajęć niż organizacja systemu szkolnictwa. A zatem, jak Komisja słusznie zauważa w innym punkcie swojego komunikatu (punkt 4), należy dążyć do poprawy jakości kształcenia nauczycieli.

20. Uważa, że duże znaczenie ma wzmocnienie przez państwa członkowskie wysiłków zmierzających do zapewnienia większego równouprawnienia w dostępie do edukacji szkolnej. Celem jest uzyskanie przez wszystkich dostępu do edukacji szkolnej o wysokiej jakości oraz eliminacja znacznego wpływu nierówności społecznych i gospodarczych na skuteczność kształcenia.

21. Jest świadom, że w większości przypadków uczniowie wywodzący się ze środowisk imigrantów uważają, że stoją przed bardzo skomplikowanymi problemami i z tego względu zasługują na szczególną uwagę. Z tego powodu z zadowoleniem przyjmuje przedstawienie przez Komisję zielonej księgi⁽²⁾ w sprawie, która będzie przedmiotem odrębnej opinii Komitetu Regionów. W tym zakresie należy wspierać wysiłki szkoły, by zapewnić integrację dzieci i młodzieży z innych krajów i ich rodzin poprzez ofertę edukacji międzykulturowej, która zapewnia wszystkim uwagę i poszanowanie różnorodności. Zrozumienie głębokiego związku między językiem i kulturą każde docenić znaczenie nauki języków obcych, począwszy od opanowania języka mówionego i pisanego kraju przyjmującego, służącego komunikacji i budowaniu relacji, a skończywszy na utrzymaniu znajomości języka kraju pochodzenia, co świadczy o uznaniu tożsamości oraz stanowi znak poszanowania i docenienia różnorodności.

22. Uważa, że ważnym zadaniem szkoły jest wspieranie uczniów słabych i znajdujących się w gorszym położeniu, wzmacnianie w nich pewności siebie, docenianie ich postępów oraz wskazanie im dróg do sukcesu, które możliwie jak najlepiej odpowiadają ich indywidualnym warunkom i potrzebom. Nie należy jednak zapominać, że uczniowie znajdujący się w dobrej sytuacji i ze szczególnymi predyspozycjami i uzdolnieniami także mają prawo do motywacji, wsparcia i stawiania przed nimi wyzwań. To również jest elementem sprawiedliwego systemu szkolnictwa. Indywidualne wspieranie wszystkich uczniów w taki sposób, aby nie doprowadzić do rozbicia społecznej solidarności, jest jednym z najważniejszych i najtrudniejszych zadań nauczycieli. Konieczne jest zachowanie poczucia odpowiedzialności jednostek za ogół.

23. Wzywa do zdecydowanego zwiększenia znaczenia szkolnych i pozaszkolnych działań służących ograniczeniu liczby przypadków przedwczesnego porzucania nauki. W tym zakresie władze lokalne i regionalne ponoszą dużą część odpowiedzialności i inwestują znaczne środki. W tym kontekście Komitet uważa za zapewnienie środków z europejskich funduszy struktural-

nych za istotne wsparcie, jednakże z zadowoleniem przyjąłby przyznanie jednostkom samorządu terytorialnego dalszych, możliwie odbiurokratyzowanych sposobów dostępu do europejskich funduszy pomocowych.

24. W związku z odniesieniem do „szkół drugiej szansy” przypomina o znaczeniu drugiej ścieżki edukacji nie tylko dla młodzieży, ale w trakcie całego życia. Należy stworzyć dalsze szanse rozwoju wszystkim dorosłym, w szczególności jednak oczywiście tym, którzy w dzieciństwie i okresie dorastania dużo stracili.

25. Uważa, że ogólne wytyczne dotyczące oferty edukacyjnej dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych są niewłaściwe. Po pierwsze indywidualne potrzeby takich dzieci są bardzo zróżnicowane, a po drugie systemy specjalnego wsparcia edukacyjnego znacznie różnią się pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. Ogólnym celem działań edukacyjnych powinna być elastyczna pomoc dla uczniów mających problemy związane z nauką i dostosowaniem się, oferowana w odpowiednim czasie, niezależnie od rodzaju szkoły, do jakiej uczęszczają. Z tego względu ograniczanie oceny jakości specjalnego wsparcia edukacyjnego wyłącznie do kwestii rodzaju szkoły, do której uczęszcza uczeń, nie jest właściwe. Wielu uczniom tylko szkoły specjalne umożliwiają dostęp do kształcenia. Jednak zwłaszcza dla dzieci potencjalnie wymagających specjalnej oferty edukacyjnej istotne jest, aby potrzebę tę dostrzec i zdiagnozować możliwie jak najwcześniej, jeszcze w żłobku lub w przedszkolu, aby zacząć stosować odpowiednie metody wsparcia edukacyjnego. Znacznie ułatwi to tym dzieciom start w szkole i lepiej przygotowuje na to ich rodziny.

26. Podkreśla znaczenie rozwoju szkół dla trwałości reform wprowadzonych w różnych systemach kształcenia. W tym kontekście konieczne jest zbadanie roli inspekcji szkolnej, która powinna zachęcać do elastyczności i innowacji w szkołach i je wspierać. W zgodzie z tym Komitet wzywa Komisję do rozważnego prowadzenia jakiegokolwiek polityki koordynacji i spójności, która mogłaby zaszkodzić ogólnym celom w zakresie innowacji i przedsiębiorczości na szczeblu szkół, jeśli zostałyby wykorzystane jako narzędzie standaryzacji. Zdaniem Komitetu rozwój szkół jest dziedziną, w której nie tylko państwa członkowskie, lecz także władze lokalne i regionalne oraz same szkoły mogłyby skorzystać na wymianie doświadczeń i uznaje w tym kontekście, że programy europejskie, w szczególności Comenius i poprzedzający go program ARION, były i nadal są ogromnie przydatne.

27. Zgadza się z opinią Rady⁽³⁾, że szkoły powinny stać się społecznościami edukacyjnymi, które samodzielnie dokonują oceny i wyznaczają sobie nowe cele, angażując się jednocześnie w politykę edukacyjną obraną przez władze lokalne i regionalne, zgodnie z zapisami konstytucyjnymi danego państwa członkowskiego, i uczestnicząc w jej opracowaniu. Uwzględnia to poprawę oferty wobec kadry pedagogicznej, która powinna mieć możliwość dalszego kształcenia i rozwoju. W tym kontekście Komitet z zadowoleniem przyjmuje utrzymywanie przez szkoły i kadre nauczycielską dobrych kontaktów z bezpośrednim otoczeniem. Jego zdaniem szczebel regionalny i lokalny ma decydujące znaczenie dla korzystnego rozwoju szkoły.

(1) Michael Barber, Mona Mourshed: „How the world's best-performing school systems come out on top” („Dzięki czemu najlepsze systemy szkolnictwa na świecie są liderami”), McKinsey & Company, wrzesień 2007 r.

(2) COM(2008) 423.

(3) Dz.U. C 300 z 12.12.2007, s. 7.

W odniesieniu do zagadnienia „Nauczyciele i pracownicy szkół” (punkt 4)

28. Zgadza się z Komisją, że dla realizacji celów strategii lizbońskiej kluczowe znaczenie mają nauczyciele. Jego zdaniem priorytet stanowi nauczanie początkowe, o wysokiej jakości zarówno pod względem pedagogicznym, jak i fachowym, uzupełnione o elementy praktyczne.

29. Wzywa do zwiększenia mobilności nauczycieli w procesie kształcenia i doskonalenia zawodowego. Od nauczycieli, którzy zdobyli doświadczenie pedagogiczne w innych państwach europejskich, można oczekiwać, że będą przekazywali uczniom w zrozumiały sposób różnorodność tradycji i kultur europejskich, ale również uznanie dla wspólnych wartości.

30. Dostrzega dalsze kwestie, które należy uwzględnić w procesie kształcenia, doskonalenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli. Należy do nich na przykład zmiana postaw związanych z uczeniem się, spowodowana korzystaniem z Internetu i towarzyszących mu nowinek. W związku z tym konieczna jest zmiana wizerunku nauczyciela i rozumienie przez niego własnej roli. Niezbędna jest tutaj elastyczność: nauczyciele muszą szybko rozpoznawać tendencje w nauczaniu i dostosowywać się do zmian w sektorze oświaty. Konieczna jest współpraca między nauczycielami, pracownikami socjalnymi, opiekunami młodzieży i wieloma innymi pedagogami, którzy muszą podjąć próbę wzajemnego zrozumienia środowisk zawodowych swoich partnerów. Głównym przedmiotem edukacji, doskonalenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji powinna stać się praca zespołowa. Równie duże znaczenie ma nawiązywanie kontaktów i współpraca z kolegami z innych szkół.

31. Proponuje także uwzględnić rolę działalności uzupełniającej, ewentualnie półprofesjonalnej. Dzięki temu w niektórych regionach stworzono funkcję „opiekuna ucznia” (*learning coach*), w celu dostosowania się do indywidualnych potrzeb określonych uczniów. W tej dziedzinie istnieją prawdopodobnie godne naśladowania modele dla innych systemów szkolnictwa.

32. Uważa, że propozycja Komisji dotycząca poprawy procedury rekrutacji jest kwestią zasługującą na uwagę. Za słuszną Komisja uważa także proponowaną przez Komisję w punkcie

4.4 procedurę ukierunkowanej rekrutacji wykwalifikowanych kandydatów i ciągłego monitorowania ich edukacji i pracy zawodowej.

33. Zgadza się z Komisją, że w ogromnym stopniu wzrosły wymagania wobec osób, którym powierza się kierowanie szkołą. Dostrzegły to również władze lokalne i regionalne, które w celu zachęcenia kompetentnych osób do przyjęcia na siebie tych obowiązków starają się zwiększyć atrakcyjność szkół jako miejsc pracy również dla dyrektorów szkół.

34. Uważa, że istotne jest, by w ramach dalszej współpracy toczyła się ogólna dyskusja na temat roli i zadań dyrektorów szkół oraz wymaganych od nich kwalifikacji. W tym kontekście ważna jest również wymiana doświadczeń w zakresie sprawdzonych procedur obsady stanowisk dyrektorów szkół.

W odniesieniu do podsumowania wniosku Komisji (punkt 5)

35. Oferuje Komisji swoje wsparcie w proponowanej przez nią współpracy. Jeszcze raz podkreśla, że współpraca powinna polegać przede wszystkim na bezpośredniej wymianie doświadczeń między organami, odpowiedzialnymi za kształtowanie polityki edukacyjnej w państwach członkowskich. Komitet uznaje przy tym, że faktycznie najistotniejsze jest, by współpraca zaproponowana przez Komisję w podsumowaniu koncentrowała się na poprawie umiejętności pisania i czytania, zwiększeniu dostępu do edukacji przedszkolnej oraz zwiększeniu intensywności kształcenia nauczycieli. Opowiada się on za rozszerzeniem oferty i ułatwieniem korzystania z możliwości wspierania za pomocą środków UE tych działań, które służą wymianie i testowaniu procedur sprawdzonych na szczeblu lokalnym i regionalnym — pamiętając zawsze o zasadzie, że ze względu na różne warunki kulturowe i społeczne przekazywanie wzorców między regionami musi odbywać się z niezwykłą rozważą i może nastąpić jedynie na podstawie świadomej decyzji oraz za wyraźną zgodą podmiotów właściwych w danym miejscu.

36. Dziękuje Komisji za zawarte w jej komunikacie bodźce i zwraca się o uwzględnienie powyższych uwag w dalszym przebiegu dyskusji.

Bruksela, 27 listopada 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE